

BOSNA I HERCEGOVINA I EVROPSKA UNIJA

Jasmina Tahirović, MA, email: jaciminat@gmail.com

Općinski sud u Travniku, Vezirska bb 72270 Travnik

Doc. dr. Remzija Kadrić, email: remzijakadric@gmail.com

Internacionalni univerzitet Travnik u Travniku, Bosna i Hercegovina

Sažetak: Bosna i Hercegovina je potpisnica sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Evropskoj Uniji. Sporazum je potpisan 16. juna 2008. u Luxembourg a stupio na snagu 01.06.2015.godine. Naime, notorna činjenica je pokretanje inicijative Bosne i Hercegovine za dobivanje statusa kandidata za članstvo u Evropskoj Uniji a koja funkcioniše na principu zajednice. Važno je napomenuti da Evropska Unija uvažava normative nacionalnih zakonodavstava ali utvrđuje i obavezu jedinstvenih pravnih propisa za istu, odnosno prilagodbu nacionalnih zakonodavstava sa istim Evropske Unije. Jedan od važnih segmenata prostora Evropske unije jeste i poštivanje ljudskih prava. Stoga se u ovome radu daje jedan prikaz i definicije Evropske unije, pojam i uloga institucije kao što je Evropski sud za ljudska prava u Starsburgu i Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima. Naime, sve zemlje članice Evropske Unije su potpisnice Evropske konvencije o ljudskim pravima. Bosna i Hercegovina je kao članica Vijeća Evrope, također potpisala i ratificirala Evropsku konvenciju o ljudskim pravima dana 13.07.2002.godine. Ljudska prava u suštini predstavljaju stub odnosa između država članica. Stoga, u ovome radu prezentovana je i uloga Evropske konvencije o ljudskim pravima. Ovo posebno iz razloga što prava koja se garantuju konvencijom, države potpisnice su u obavezi i da ih osiguraju svakom licu pod njihovom jurisdikcijom.

Ključne riječi: Evropska Unija, ljudska prava, Evropski sud za ljudska prava, Evropska konvencija o ljudskim pravima.

BOSNIA AND HERZEGOVINA AND THE EUROPEAN UNION

Abstract: Bosnia and Herzegovina is a party to the Agreement on Stabilization and Association to the European Union. The Agreement was signed on June 16, 2008, in Luxembourg, and entered into force on June 1, 2015. An obvious fact is the initiative for Bosnia and Herzegovina to gain a status of candidate for membership in the European Union, which functions on the principle of community. It is important to note that the European Union respects the norms of national legislations, but it also ascertains the obligation of its own uniform legislation, namely, the adaptation of national legislation to those in the EU. One of the important aspects of the European Union is the respect for human rights. Therefore, this paper provides an outline and definitions of European Union, the concept and the role of the institutions such as the European Court for Human Rights in Strasbourg, and of European Human Rights Convention. Namely, all countries, members of the EU are signing parties to the European Human Rights Convention. Bosnia and Herzegovina, as a member of Council of Europe, also signed and ratified European Human Rights Convention on July 13, 2002. Human rights basically represent the pillar of the relations between member states. Therefore, this paper also represents the role of European Human Rights Convention. This is particularly so for the reason that the rights that are guaranteed in the Convention, each member state is obliged to provide them to any person under its jurisdiction.

Keywords: European Union, human rights, European Court for Human Rights, European Human Rights Convention

1.UVOD

Odnos između Bosne i Hercegovine i Evropske Unije se može posmatrati sa više različitih aspekata. U ovome radu akcenat je dat na jednim općim informacijama pojma Evropske Unije, (U daljem tekstu: EU) kao i institucije pravne zaštite s aspekta kontrole primjene Evropske konvencije o ljudskim pravima, (U daljem tekstu: EKLJP). Obzirom da Bosna i Hercegovina pretenduje članstvom u EU, onda je bitno i upoznati se sa osnovnim informacijama u vezi pojma EU, EKLJP kao i Evropskim sudom za ljudska prava (U daljem tekstu: ESLJP). Ovo iz razloga što je Bosna i Hercegovina kao i države članice EU, potpisnica EKLJP, koja kao i ostale države potpisnice, ima obavezu da osigura poštivanje prava utvrđenih konvencijom. Na ovaj način se upoznajemo i sa sistemom pravne sigurnosti i načinom ostvarivanja prava koje proizilaze prema EKLJP odnosno, utvrđivanje povreda istih

2. EVROPSKA UNIJA

Naime, EU čine združene teritorije država članica, ima svojstvo pravnog lica i u sebi sadržava pojam Evropskih zajednica – Council of the European Union – Savjet Evropske unije/Vijeće Evropske unije. Savjet/Vijeće Evropske unije je glavno tijelo za donošenje odluka i najvažnije izvršno, zakonodavno tijelo EU (često se javlja i kao Savjet/Vijeće ili Savjet/Vijeće ministara). Članovi ovog tijela su resorni ministri država članica koji se sastaju u zavisnosti od teme o kojoj se raspravlja (vanjska politika, poljoprivreda, finansije, itd.). Odluke ovog tijela imaju pravnu snagu utvrđenu ugovorom, a donose se jednoglasno ili kvalifikovanom većinom. Obzirom da su države članice EU potpisnice Evropske konvencije kao i Bosna i Hercegovina, važno je navesti činjenice koje su važne u vezi primjene principa koje štiti Evropska konvencija. EU egzistira na principu zajednice. Ima za cilj prvenstveno očuvanje te zajednice, njeno kontinuirano nadograđivanje i važenje na području iste. Zakonodavstvo EU razlikuje primarno, koje čine ugovori i sekundarno koje obuhvata uredbe, direktive i odluke. Njihovo djelovanje se ogleda u formi direktnog i indirektnog dejstva na države članice. Ugovori EU su osnov iz kojeg proizilaze pravila za djelovanje EU. Sekundarno dejstvo uredbi, direktiva i odluka, upravo proizilazi slijedom načela i ciljeva utvrđenih ugovorima.

3. EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

EKLJP nije nastala u vakumu, njoj su prethodile Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima i Američka deklaracija o pravima i dužnostima čovjeka. Konvencija se u svojoj preambuli upravo i poziva na Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima a njen značaj na međunarodnoj razini se ne smije potcjenjivati.³⁰²

Kada govorimo o EKLJP onda je neophodno definisati šta ona predstavlja jer je Bosna i Hercegovina jedna od zemalja koja je potpisnica ove konvencije, koju je ratificirala a ista predstavlja obavezujući pravni akt za sve potpisnice. Konvencija je veoma važna zašto što predstavlja instrument kojim se štite individualna prava a obavezujuća je za sve države članice. Naime, prava pojedinaca moraju biti prvenstveno zaštićeni normama nacionalnog

³⁰²Gomien, D., (2000), Kratki vodič kroz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, Strasbourg :Council of Europe Publishing.

zaknodavstva kao dio jurisdikcije. Konvencijom se štite načelno ljudska prava, što znači obavezu da države ugovornice poduzimaju sve mjere kako bi zaštitili i garantovali ostvarenje prava preciziranih EKLJP. Međutim, konvencijom se štite minimalna prava pojedincima odnosno, daje se supsidijarna zaštita. Naime, svaka država je u obavezi da omogući veći stepen zaštite prava pojedincu a da se konvencijom ta prava mogu dopunski zaštititi.

Činjenica da je konvencija „živi instrument“ (što odražava sve veću tendenciju da standardi koje uspostavlja Vijeće/ Evrope, vide kao jedna vrsta pravne stečevine kompatibilnih standarda koji se uzajamno potvrđuju, kao i relevantnost savremene Evropske prakse u određivanju da li miješanje može biti opravdano) ukazuje na to da rano preventivno djelovanje može biti od koristi.³⁰³

U pravu EU to je opisano kao djelotvorna pravna zaštita. EU stavlja značajan akcenat na ono što se u EKLJP naziva „jamčenje“ prava i zahtjeva od zemalja članica EU da imaju zakone koji će obezbijediti da postoje i domaća pravila, postupci i sudska praksa koji jamče djelotvornost zakona u praksi.³⁰⁴

Važno je istaknuti činjenicu da je Bosna i Hercegovina izgradila određenu pravnu praksu u vezi primjene EKLJP. Međutim, njihova primjena je vrlo niska tako da je i iz tog razloga važno poduzimati određene aktivnosti u cilju, prvenstveno edukacije o tim pravnim normama kao i primjene odgovarajućih pravnih standarda u praksi. Ovo je važno u cilju zaštite ljudskih prava, poštivanja vladavine prava i demokratije. Radi unaprjeđenja zaštite ljudskih prava neophodno je da se nacionalno zakonodavstvo usaglasi sa evropskim pravnim normama i na taj način se u pozitivnom svjetlu predstavi vladavina prava.

Ustavni Sud BiH u donošenju svojih odluka se poziva na standarde u oblasti ljudskih prava utvrđenim od strane zaštitnog mehanizma Konvencije u Strasbourgu. Da bi zaštita bila efikasna i da bi se načelo supsidijarnosti Konvencije adekvatno provodilo, svi domaći sudovi općinski, kantonalni, vrhovni, odnosno okružni, osnovni i vrhovni bi trebali primjenjivati Evropsku Konvenciju o ljudskim pravima u njihovom svakodnevnom radu.³⁰⁵

Naime, domaće zakonodavstvo prvobitno ima obavezu da štiti ljudska prava zagantovana EKLJP. Ovo iz razloga što se pozitivan interes adekvatne primjene konvencije posmatra i s aspekta troškova, koji predstavljaju ekonomski gubitak, koji je vezan za sporove koji negativno završavaju kod suda u Strazburu. Naime, član. 41. Konvencije glasi:

„Ukoliko sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije ili njenih Protokola, te ukoliko zakonodavstvo Visoke ugovorne strane o kojoj je riječ omogućuje samo djelomično obeštećenje, Sud će po potrebi, odrediti pravičnu naknadu oštećenoj strani.“

³⁰³ Murdoch, J., (2008), Sažetak studije kompatibilnosti zakona i prakse Bosne i Hercegovine sa zahtjevima Evropske konvencije o ljudskim pravima, Sarajevo: Savjet/Vijeće Evrope.

³⁰⁴ Braithwaite, B., Mole, N., Harby, C., (2014), Ljudska prava u Evropi, London: The AIRE Centar.

³⁰⁵ Carss –Frisk, M., (2002), Pravo na imovinu, Vodič za implementaciju Člana 1., Prvog protokola Evropske Konvencije o ljudskim pravima, Savjet/Vijeće Evrope.

Dakle, negativno rješenje sporova uzrokuje i ekonomski gubitak za državu protiv koje se i vodio predmetni spor. To u suštini znači da je utvrđen propust nacionalnog zakonodavstva i učinjena povreda prava pojedinaca u odnosu na prava EKLJP.

Naime, uslov za eventualno oslobađanje od odgovornosti za štetu jeste postojanje objektivnih razloga za koje nije odgovorna ugovorna strana kojoj se nameće odgovornosti za štetu. Autoritet Evropskog suda i njegovom značaju govori i činjenica njegovog opstanka preko pedeset godina dok je na drugoj strani Evropska konvencija i praksa Evropskog suda u Bosni i Hercegovini još uvijek nepoznanica a što ukazuje i osnov upoznavanja sa tim institucijama.³⁰⁶

Naime države koje ratificiraju Konvenciju automatski prihvataju dvostruku obavezu po čl.1. Kao prvo, one moraju osigurati da njihovi domaći zakoni budu kompatibilni sa Konvencijom a obaveza za države nastupa od trenutka njenog stupanja na snagu. U određenim dijelovima je važno prilagoditi domaće pravo i praksu kako bi se ispoštovale obaveze. Ono što je važno napomenuti jeste da države koje ratificiraju Konvenciju imaju obavezu da osiguraju pravni lijek u slučaju bilo kojeg kršenja materijalnih prava i sloboda zaštićenih Konvencijom.³⁰⁷

4. EVROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

ESLJP, je sudska institucija [Vijeća Europe](#), osnovana 1959. godine, za zaštitu prava i sloboda koje se jamče [Europskom konvencijom o ljudskim pravima \(1950\)](#).³⁰⁸ ESLJP ima obavezu da osigura da se poštuju obaveze koje su države potpisnice konvencije, potpisom iste preuzele tu obavezu na sebe. ESLJP predstavlja međunarodni sud sa sjedištem u Strasbourgu. Važno je istaći da u tom sudu postoji onoliki broj sudija koji je jednak broju zemalja članica Savjeta Evrope koje su ratifikovale Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. U svojoj nadležnosti sud je vezan za Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, sopstvenu sudsku praksu ali i na ispitivanje domaćih pravnih propisa. Naime, neophodno je kontinuirano pratiti razvoj sudske prakse Evropskog suda i sa istim usklađivati domaću pravnu praksu. Ovo sve je važno u cilju adekvatne zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda.

4.1. Postupak i nadležnosti Evropskog suda za ljudska prava kod prijema predstavki podnijetih od strane pojedinaca ili država

Evropski sud ne može mijenjati odluku koju je donijelo nacionalno zakonodavstvo, davati upute zakonodavcima a ni vršiti nadzor nad radom istih. Naime, ono što je u nadležnosti ESLJP, jeste da preispituje konkretne predstavke i donosi odluke o tome da li je ili nije uslijedilo kršenje zahtjeva konvencije. Konvenciju o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda je međunarodni ugovor koji mogu potpisati samo zemlje članice Vijeća/Savjeta Evrope. Konvencija kojom se Sud osniva i koja objašnjava način njegovog funkcionisanja, sadrži listu prava i garancija koje priznaje svaka država članica. Sud primjenjuje ovu Konvenciju i njegov zadatak je da obezbjedi da države članice poštuju prava i garancije koje

³⁰⁶ Mole, N., Reynolds, J., Mijović Lj., Sloboda izražavanja i pravo na privatnost prema Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima, Priručnik o sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava, AIRE Centar.

³⁰⁷ Gomien, D., (2000), Kratki vodič kroz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, Strasbourg : Council of Europe Publishing.

³⁰⁸ https://hr.wikipedia.org/wiki/Evropski_sud_za_ljudska_prava (12. februar 2017.).

su date Konvencijom. On to sprovodi kroz razmatranje predstavlja (aplikacija, tužbi) podnijetih od strane pojedinaca ili ponekad, država. Kada se ustanovi da je država članica prekršila jedno ili više prava i garancija, Sud donosi presude koje su obavezujuće. Obaveza država potpisnica EKLJP jeste primarna zaštita na način da nacionalno zakonodavstvo, adekvatnom primjenom iste obezbijedi poštivanje prava zagaranovanih konvencijom.

4.2. Dejstvo odluke Evropskog suda za ljudska prava kad utvrdi povredu nekog od prava utvrđenih Evropskom Konvencijom o ljudskim pravima

Kada ESLJP utvrdi povredu kojeg ljudskog prava ili osnovne slobode zagaranovane Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i dodatnih Protokola uz Konvenciju, koje je ratifikovala Bosna i Hercegovina, stranka može u roku 90 dana od konačnosti presude Evropskog suda za ljudska prava podnijeti zahtjev sudu u Bosni i Hercegovini, koji je sudio u prvom stepenu u postupku u kojem je donesena odluka kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili osnovna sloboda, za izmjenu odluke kojom je to pravo ili osnovna sloboda povrijeđeno. Postupak iz stava 1. ovog člana provodi se uz odgovarajuću primjenu odredaba o ponavljanju postupka. U ponovljenom postupku sudovi su dužni poštovati pravne stavove izražene u konačnoj presudi Evropskog suda za ljudska prava, kojom je utvrđena povreda osnovnog ljudskog prava i slobode.³⁰⁹

Slijedom navedene zakonske odredbe, jasno je definisana važnost prava koja proizilaze prema EKLJP. Ovom zakonskom odredbom je definisan postupak ukoliko je donesena odluka kojom je povrijeđeno ljudsko pravo ili osnovna sloboda. Naime, definisan je postupak za izmjenu odluke kojom je to pravo ili osnovna sloboda povrijeđeno. Pored navedenoga važno je napomenuti činjenicu da je predmetnom zakonskom odredbom, utvrđena obaveza suda da poštuje pravne stavove koji su izraženi u konačnoj presudi ESLJP a koja je utvrdila da je utvrđena povreda osnovnog ljudskog prava i slobode.

Države koje ratificiraju Konvenciju automatski prihvataju dvostruku obavezu po čl. 1. Naime te države imaju obavezu da njihovi domaći zakoni budu kompatibilni sa Konvencijom, odnosno ovaj kriterij se mora zadovoljiti od momenta njenog stupanja na snagu. U nekim situacijama je potrebno da se prilagodi domaće pravo i praksa kako bi se ispoštovale ove obaveze. Države koje ratificiraju Konvenciju moraju dati mogućnost ulaganja pravnog lijeka u slučaju kršenja materijalnih prava i sloboda zaštićenih Konvencijom.

Radi razumjevanja predmene situacije u dalje tekstu se navodi primjer iz prakse Evropskog suda za ljudska prava-Međunarodna otmica djeteta-propust da se razmotre navodi o „ozbiljnoj opasnosti „za dijete.

4.3. Predstavka br. 27853/09, 26.11.2013.³¹⁰

Osnovne činjenice:

³⁰⁹ Član 264a., Zakona o parničnom postupku („Sl. novine Federacije BiH“, br: 53/03, 73/05, 19/06, 98/15).

³¹⁰ Braithwaite, B., Mole., Harby, N.C., (2014), Ljudska prava u Evropi, London: The AIRE Centre Advice on Individual Rights in Europe, Presuda Velikog Vijeća u slučaju X protiv Letonije, No. 1., 24-27.

Podnositelj predstavke, letonska državljanka se doselila u Australiju gdje je 2005. godine rodila dijete. Bila je u braku sa R.L. a krajem 2004. godine je upoznala T. i krajem te iste godine se preseila u njegov stan, iako je još uvijek bila u braku sa R.L., od kojeg se razvela 24.11.2005. godine. Podnositeljka predstavke je 2007. godine stekla Australijsko državljanstvo a 2008. godine se vratila u Letoniju, napustivši T.

Nakon toga, T., se obraća porodičnom sudu u Australiji u kojem obraćanju podnosi zahtjev da mu se vrati dijete po osnovu Haške konvencije o građanskopravnim aspektima međunarodne otmice djece. Sud je utvrdio očinstvo i zajedničku odgovornost za dijete odlukom koja je donijeta 6. novembra 2008. godine, a na ukoju nije uložena žalba.

U septembru 2008. godine Centralni izvršni organ Australije upućuje zahtjev Centralnom izvršnom organu Letonije zahtjev da se dijete vrati. Navedeni zahtjev se razmatrao pred dvije instance i to pred okružnim i regionalnim sudom. Podnositeljka predstavke je tvrdila da se T. ponašao zlostavljачki, da je dijete povezano sa Letonijom a u žalbenom postupku je dostavila potvrdu psihologa da bi dijete doživjelo traumu ako bi bilo odvojeno od nje. Međutim, Letonski sudovi su naložili da se dijete vrati u Australiju obzirom da je nezaknito i bez saglasnosti T. i odvedeno iz Australije. Vezano za nalaz psihologa, Apelacioni sud je bio stanovištava da isti ne može razmatrati jer se taj izvještaj odnosi na suštinu spora o starateljstvu a o tom postupku odluku treba da donesu sudovi u Australiji.

Naime, dok je boravio u Letoniji, T. se slučajno susreo sa djetetom i odveo ga u Australiju. Nakon tog događaja, podnositeljka predstavke je tužila Letoniju, ESLJP navodeći da je prekršen čl. 8. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava. O zahtjevu podnositeljke predstavke je pozitivno odlučeno i na zahtjev države Letonije slučaj je 4. juna 2012. godine ustupljen Velikom vijeću.

4.4. Odluka Evropskog suda u predmetnom slučaju

Evropski sud je utvrdio da je odluka o vraćanju djeteta u Australiju predstavljala miješanje u pravo podnositeljke predstavke na poštovanje njenog privatnog života što je bilo u skladu sa zakonom a tim miješanjem se težilo legitimnoj zaštiti prava djevojčice njenog oca. Neophodnost tog miješanja Evropski sud je osnov pronašao u postojanju širokog konsenzusa da na prvom mjestu moraju biti nabolji interesi djeteta a koji nisu bili istovjetni sa interesima djeteta. Naime uloga Evropskog suda je da utvrdi da li je odluka domaćih sudova o vraćanju djeteta u Australiju bila pravična i donesena u najboljem interesu djeteta. Evropski sud je smatrao nedopustivim da su domaći sudovi nalaz psihologa smatrali neprihvatljivim uz obrazloženje da se odnosi na suštinu pitanja starateljstva. Nalaz psihologa je skrenuo pažnju na opasnost od izazivanja psihološke traume i predstavljao navod o „ozbiljnoj opasnosti“ koji je morao biti razmotren u smislu člana 13(b) Haške konvencije. Ovo je neposredno bilo povezano sa najboljim interesima djeteta. Pored navedenoga bilo je neophodno razmotriti i pitanje da li je bilo moguće da majka prati dijete u Australiju i da ostane u kontaktu s njom. Uloga Evropskog suda jeste da razmotri da li su domaći sudovi prilikom donošenja odluka uzeli u obzir sva pitanja koja su uređena članovima 6. i 8. Konvencije.

Evropski sud je presudio da je Letonija dužna platiti 2.000 eura podnositeljici predstavke na ime sudskih i ostalih troškova. Veliko Vijeće je omjerom deset prema sedam utvrdilo da je prekršena Konvencija.

Dakle, prema obrazloženju navedene odluke Evropskog suda je evidentno da domaći sudovi moraju s posebnom pažnjom voditi računa o adekvatnoj primjeni EKLJP, kako bi izbjegli gubitak slučaja a time i obavezu naknade štete podnositeljima predstavki. Dakle, prvobitni akcenat pažnje je na adekvatnoj primjeni EKLJP na domaćem zakonodavstvu. Ovo iz razloga što isto može biti podvrgnuto preispitivanju od strane Evropskog suda, kao što je evidentno u navedenom slučaju. ESLJP prava ima zadatak da definiše minimalni standard zaštite ljudskih prava i sloboda, koji mogu primjeniti i preuzeti svi organi država članica EKLJP. Istovremeno ESLJP jača svoju prihvaćenost u pogledu u pogledu efikasnog provođenja i dinamičkog daljnjeg razvoja EKLJP, kada se prema nacionalnom ustavnopravnom nasljeđu, odnosi suzdržano.³¹¹

5. ZAKLJUČAK

Sa aspekta pretećencije Bosne i Hercegovine prema članstvu u EU, bilo je neophodno upoznati se općim informacijama u vezi sa pojmom Evropske Unije, važnom institucijom koja odlučuje o predstavkama zbog povrede prava zagaranovanih EKLJP od strane nacionalnog zakonodavstva, kao što je Evropski sud za ljudska prava, kao i važnost EKLJP. Nadalje prezentovan je postupak i nadležnosti ESLJP kod prijema predstavki podnijetih od strane pojedinaca ili država kao i dejstvo odluke ESLJP kad utvrdi povredu nekog od prava utvrđenih EKLJP. Važnost dejstva odluke ESLJP se ogleda i u činjenici da je novim Zakonom o parničnom postupku jasno definisan postupak i obaveza postupanja u konkretnom slučaju ukoliko se utvrdi povreda prava pred ESLJP. Nadalje, ono što je bilo važno istaknuti, jeste važnost EKLJP. Naime, ta uloga se ogleda u zaštiti individualnih prava koja se štite konvencijom. Ukoliko neko smatra da mu je povrijeđeno neko od prava zagaranovanih Evropskom konvencijom, može podnijeti predstavku ESLJP. Bosna i Hercegovina je ratificirala Konvenciju i na taj način se ona direktno primjenjuje u domaćem pravnom sistemu. Pravilna primjena prava u kontekstu poštivanja EKLJP je važna jer se na taj način pozitivno djeluje na efikasnost pravne zaštite. Ovo prvenstveno pred nacionalnim zakonodavstvom a što se ogleda i na eventualni postupak pred ESLJP, sve u cilju izbjegavanja i odgovornosti za štetu. Pravilna primjena EKLJP onemogućava eventualni gubitak pravnih sprova a time i ekonomski gubitak uzrokovan obavezom naknade štete podnosiocu predstavke, koji uspije u sporu. Radi razumjevanja te pravne materije upravo je prezentovan jedan primjer iz sudske prakse ESLJP u kojem je upravo utvrđena povreda prava i nametnuta obaveza državi da snosi određeni finansijski gubitak koji je upravo proistekao zbog povrede prava utvrđenih EKLJP. Imajući u vidu da BiH pretenduje članstvu u EU a EKLJP je prisutna u našem pravnom sistemu te na određen način i dio svakodnevnog života, stoga je bilo važno dati značaj predmetnoj tematici.

LITERATURA

³¹¹Borić, T., et. al. (2014), Nova pravna revija (NPR), Bonn: University Press-Magistrat.

- [1] Borić. T.,et.al. (2014),Nova pravna revija (NPR), Bonn:University Press-Magistrat.
- [2] Braithwaite, B., Mole, N., Harby, C., (2014), Ljudska prava u Evropi,London:The AIRE Centar.
- [3] Carss –Frisk,M., (2002), Pravo na imovinu,Vodič za implementaciju Člana 1.Prvog protokola Evropske Konvencije o ljudskim pravima,Savjet/Vijeće Evrope.
- [4] Gomien,D., (2000), Kratki vodič kroz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima, Strasbourg: Council of Europe Publishing.
- [5] Josipović, T. (2003), Pravni promet nekretnina u Evropskoj Uniji-prilagodba hrvatskog pravnog poretka evropskom, Zagreb:Narodne novine d.d.
- [6] Mole, N., Reynolds,J.,Mijović,Lj.,Sloboda izražavanja i pravo na privatnost prema Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima,Priručnik o sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava:AIRE Centar.
- [7] Murdoch,J., (2008), Sažetak studije kompatibilnosti zakona i prakse Bosne i Hercegovine sa zahtjevima Evropske konvencije o ljudskim pravima,Sarajevo:Savjet/vijeće Evrope.
- [8] Zakon o parničnom postupku („Sl.novine Federacije BiH“,br:53/03,73/05,19/06,98/15).
- [9] [https://hr.wikipedia.org/wiki/Europski_sud_za_ljudska_prava\(12.februar.2017\).](https://hr.wikipedia.org/wiki/Europski_sud_za_ljudska_prava(12.februar.2017).)
- [10][https://europa.eu/european-union/law/find-legislation_hr\(18.februar.2017\).](https://europa.eu/european-union/law/find-legislation_hr(18.februar.2017).)
- [11] [https://europa.eu/european-union/law_hr\(18.mart.2017\).](https://europa.eu/european-union/law_hr(18.mart.2017).)